

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ದೇವದಾಸಿಯರ ಬಿ

೫೩. ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಜುಗೌಡ (ಹನೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವರೇ ?

(ಅ) ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟೆಷ್ಟು ಜನ ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಈವರೆಗೆ ಗುರುತಿಸಿದೆ.

(ಆ) ಅವರು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಜೀವನ ನಡೆಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಸರ್ಕಾರ ಕೈಗೊಂಡಿರುವ ಕ್ರಮಗಳೇನು (ವಿವರ ಒದಗಿಸುವುದು)

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ (ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಸಚಿವರು).—

(ಅ) ಈವರೆವಿಗೂ ೮೮೭೦ ಜನರನ್ನು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ವಿವರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 'ಅ'ನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಆ) ಸರ್ಕಾರವು ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧ 'ಅ'ನಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗಿದೆ.

“ಅನುಬಂಧ-ಅ”

೧. ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆ		೪ ರೋಣ	೯೦೫
೧ ಸಂಡೂರು	೧೦೦	೫ ನವಲಗುಂದ	೧೩೦
೨ ಕೊಡ್ಲಿಗಿ	೬೪೭	೬ ಹಾನಗಲ್	೧೭
೩ ಹರಪನಹಳ್ಳಿ	೨೫೫	೭ ಧಾರವಾಡ	೨೬
೪ ಹಡಗಲಿ	೪೨	೮ ಮುಂಡರಗಿ	೫೦
೫ ಸಿರಗುಪ್ಪ	೨೮	೯ ಗದಗ್	೨೨೮
೬ ಹಗುಜೋಮ್ಮನಹಳ್ಳಿ	೯೩	೧೦ ಬ್ಯಾಡಗಿ	೨೭
	೧೫೦೯		೧೭೭೮

೨. ಬೀದರ್ ಜಿಲ್ಲೆ		೪. ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಜಿಲ್ಲೆ	
೧ ಬೀದರ್ ತಾಲ್ಲೂಕು	೯	೧ ಜೀವಗಿ	೩೨
೨ ಹುಮ್ಮಾಬಾದ್	೯	೨ ಅಫಜಲ್‌ಪುರ	೫೨
೩ ಬಸವನಬಾಗೇವಾಡಿ	೧೨	೩ ಆಳಂದ	೭೦
	೨೦	೪ ಚಿತ್ತಾಪುರ	೩೦
		೫ ಚಿಂಚೋಳಿ	೨೦
		೬ ಸೋರಾಪುರ	೨೮೩
		೭ ಯಾದಗಿರ್	೨೨
೩. ಧಾರವಾಡ ಜಿಲ್ಲೆ			
೧ ಹಿರೇಕೇರೂರ್	೫೮		
೨ ಹಾವೇರಿ	೧೧೮		೫೦೯
೩ ಸವನೂರು	೧೭೦		

೫. ಬೆಳಗಾಂ ಜಿಲ್ಲೆ

೧ ಅಥಣಿ	೭೪೪
೨ ಹಂಪೇರಿ	೫೪೯
೩ ರಾಯಚೂರ್	೫೩೨
೪ ಚಿಕ್ಕೋಡಿ	೪೯೯
೫ ಗೋಕಾಕ್	೩೫೦
೬ ರಾಮದರ್ಗ	೩೨೦
೭ ಸವದತ್ತಿ	೧೫೨
೮ ಬೈಲಹೊಂಗಲ	೭೦
೯ ಖಾನಾಪುರ	೨೯
೧೦ ಬೆಳಗಾಂ	೨೧

 ೩,೨೬೬

೬. ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆ

೧ ಯಲಬುರ್ಗಾ	೨೮೨
೨ ಕುಷ್ಟಗಿ	೧೫೦
೩ ಲಿಂಗಸುಗೂರು	೩೬
೪ ಮಂದಗಲ್	೫೧
೫ ಮಂಸ್ತ	೬೪
೬ ಕಡಗಲ್	೩೨

 ೬೧೫

೭. ಬಿಜಾಪುರ ಜಿಲ್ಲೆ

೧ ಬಾದಾಮಿ	೪೫೨
೨ ಜಮಖಂಡಿ	೭೧೦
೩ ಮಂದೋಳ್	೫೧

 ೧೨೧೩

ಮೊತ್ತ—ರೂ ೭೦

“ ಅನುಬಂಧ—ಆ ”

೧ ಸರ್ಕಾರವು ದೇವದಾಸಿ (ಸಮರ್ಪಣಾ) ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆ ೧೯೮೨ ಅಧಿನಿಯಮವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

೨. ಸಾಮಾಜಿಕ ಪಿಡುಗುಗಳ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕವನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಕರ ಕಛೇರಿಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ, ಹಾಗೂ ಇದರ ಸಣ್ಣ ಘಟಕಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ಬೀದರ್‌ನಲ್ಲಿಯೂ ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ.

೩. ದೇವದಾಸಿಯರ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಸೌದತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಊಟ ಮತ್ತು ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯ ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅಥಣಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ನಿಲಯವನ್ನು ಇವರಿಗಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಸತಿ ಸೌಕರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಕೆಲವು ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂಗಮ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಹಕರಿಸಲಾಗಿದೆ.

೪. ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಲಾಖೆಯು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ಇತರ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಗೃಹಕಲ್ಯಾಣ ಐ.ಆರ್.ಡಿ ಪಿ. ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಹಾಯ ಧನ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

೫. ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ೪ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಮನ್ನೋಳಿ, ಕಟಕೋಳಿ, ಯಾದವಾಡ ಮತ್ತು ಕೌಜಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ೬೦ ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಹೊಲಿಗೆ ಮೇಣದ ಬತ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆ, ಅಗರಬತ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಸಾಬೂನು ತಯಾರಿಸುವ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

೬. ಮನ್ನೋಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧೋದ್ದೇಶ ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ನೋಂದಣಿ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

೭. ದೇವದಾಸಿ ಮದುವೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮದುವೆಯಾದ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ೩೦೦೦-೦೦ ರೂ ಗಳನ್ನು ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ, ಈ ರೀತಿ ಇದುವರೆವಿಗೂ ೨೦೭ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಧನ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

೮. ದೇವದಾಸಿಯ ಪಿಡುಗು ನಿರ್ಮೂಲ ಮಾಡುವ ಜಿಲ್ಲಾ ವೆಟ್ಟದ ಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನು ಬೀದರ್, ಗಲಬರ್ಗ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರುಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಗಿದೆ.

೯. ಮಹಿಳಾ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ವಿಭಾಗೀಯ ವೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಯನ್ನು ಹುಬ್ಬಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ ೨೮, ೨೯ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ ೧೯೮೭ರಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾಯಿತು.

೧೦. ಈ ಪದ್ಧತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕರಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಸಾರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳಾದ ಕರಪತ್ರಗೋಡೆ ಪತ್ರ ಭಿತ್ತಿಪತ್ರ, ರೇಡಿಯೋ ದೂರದರ್ಶನಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಯಪಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

೧೧. ಇಲಾಖೆಯು ದೇವದಾಸಿಯರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯಚಿತ್ರವನ್ನು ತಯಾರಿಸಿದೆ.

೧೨. ದೇವದಾಸಿಯರ ಪುನರ್ವಸತಿಗಾಗಿ ಬೆಳಗಾಂವ್ಲಿ "ಮಂಟ್ರಿ" ಎಂಬ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಜುಗೌಡ.— ಯಾವ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾವು ದೇವದಾಸಿಯರು ಎಂದು ಗುರುತು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ. ಈ ದೇವದಾಸಿಯರಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ನಗರಕ್ಕೆ ವಲಸೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ.— ನಾವು ಸರ್ವೆ ಕಂಡಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆ ಒಂದು ಸರ್ವೆ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ೮,೮೭೦ ಜನರನ್ನು ದೇವದಾಸಿಯರೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಈ ದೇವದಾಸಿಯರು ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ಹೋದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಜುಗೌಡ.— ಮೊದಲ ಮೊದಲು ದೇವದಾಸಿಯರಾಗಿ ಇದ್ದು ಅನಂತರ ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಕಾರಣ ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತೀರಾ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ.— ಕೆಲವೊಂದು ದೇವದಾಸಿಯರು ವೇಶ್ಯೆಯರಾಗಿ ಬೊಂಬಾಯಿ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾವು ಬೀದರ್ ಮತ್ತು ಬೆಳಗಾಂವ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಘಟಕವನ್ನು ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ದೇವದಾಸಿ ಪದ್ಧತಿ ಎನ್ನುವಂಥ ಪದ್ಧತಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆ ಯದು ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ದೇವದಾಸಿ ಅನಿಷ್ಟ ಪದ್ಧತಿ ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಸಾಕ್ಷ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಇಲಾಖೆಗಳ ಮಂಜೂನೆ ತಿಳುವಳಿಕೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ ಈ ದೇವದಾಸಿಯರು ತಮ್ಮ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ತಾವು ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ವರ್ಷದಿಂದ ೧೮ ವರ್ಷದವರೆಗಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ರುಜ್ಜು ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆರೆಯಲಾಗಿದೆ. ೧೮ ವರ್ಷದಿಂದ ೩೫ ವರ್ಷದವರೆಗಿನವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ ಗೃಹವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅವರಿಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅಲ್ಲದೆ, ದೇವದಾಸಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿ ಮನೋಳಿ, ಕಟಕೋಳಿ, ಯಾರವಾಡ ಮತ್ತು ಕೌಜಲಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಹೊಸಿಗಿ, ಮೋದ ಬತ್ತ ತಯಾರಿಕೆ, ಆಗರಬತ್ತಿ ತಯಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಟ್ಟೆ ಸಾಬೂನು ತಯಾರಿಸುವಂಥ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರ ಅದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಪುನರ್ವಸತಿ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ದೇವದಾಸಿಯರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತಾರೆಂದು ನೋಡಿ ಇವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೀ ಜಿ. ರಾಜುಗೌಡ.— ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನ ದೇವದಾಸಿಯರಿಗೆ ಪುನರ್ ವಸತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದೀರಿ, ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಹಣ ಇವರಿಗಾಗಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಿದ್ದೀರಿ?

ಶ್ರೀ ಜಿ. ಬಸವಣ್ಣಪ್ಪ.— ದೇವದಾಸಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ದೇವದಾಸಿಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ ಮದುವೆಯಾದ ದಂಪತಿ

ಗಳಿಗೆ ೩,೦೦೦ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಧನ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ರೀತಿ ಇದುವರೆವಗೂ ೨೦೬ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ೬ ಲಕ್ಷದ ೧೮ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ವಿರ್ಚ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ರಾಜ್ಯ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೫೦ ಜನರು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ೬೦ ಜನರು ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ತರಬೇತಿ ಹೊಂದಿ ಹೊರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಅಧ್ಯಕ್ಷರು.— ಶ್ರೀಮತಿ ಮನೋರಮ ಮಧ್ವರಾಜ್ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೋರಿದ್ದಾರೆ. ಈಗ ಶ್ರೀ ಭೂಪತಿಯವರು ಅಲ್ಪ ಕಾಲಾವಧಿ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು. ಅಲ್ಪಕಾಲಾವಧಿ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಮಳೆಯಿಂದ ಉಟಾಗಿರುವ ನಷ್ಟದ ಬಗ್ಗೆ

೧೨೪. ಶ್ರೀ ಯು. ಭೂಪತಿ (ಸಂಡೂರು).—ಮಾನ್ಯ ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಉತ್ತರಿಸುವರೆ?

ಅ) ಸಂಡೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಉಬ್ಬಲ ಗಂಡಿಯಲ್ಲಿ ೧೯೮೭ರ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಹಠಾತ್ತನೆ ಬಂದ ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ರೈತರಿಗೆ ಭಾರಿ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿರುವುದು ನಿಜವಲ್ಲವೆ?

ಆ) ಈ ಮಳೆಯಿಂದ ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ರೈತರಿಗೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದೆ ಹಾಗೂ ನಷ್ಟದ ಅಂದಾಜು ಮೊಬಲಗಿಷ್ಟು?

ಇ) ಈ ವರೆಗೆ ರೈತರಿಗೆ ನೀಡಿರುವ ಪರಿಹಾರ ಧನವೆಷ್ಟು? ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವಿವರ ನೀಡುವುದು.

ಈ) ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪಕ್ಕೆ, ತುತ್ತಾಗಿರುವ ರೈತರ ಸಾಲವನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲಾಗುವುದೇ ಹಾಗೂ ಭೂಮಿದುರಸ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ತಳಿ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲಾಗುವುದು?

ಶ್ರೀ ಎಸ್.ಆರ್. ಬೊಮ್ಮಯಿ (ಕಂದಾಯ ಮತ್ತು ಯೋಜನಾ ಸಚಿವರು)

ಅ) ಹೌದು

ಆ) ಸಂಡೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಉಬ್ಬಲ ಗಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಮಳೆಯಿಂದ ೪೬ ರೈತರು ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಒಳ ಪಟ್ಟಿದ್ದು ಸುಮಾರು ೧,೨೦,೬೦೦-೦೦ ರೂ. ಗಳ ನಷ್ಟ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

ನಷ್ಟಕ್ಕೀಡಾದ ೪೬ ರೈತರ ಪೈಕಿ ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ೨೬ ಜನರು ಅರ್ಹರಿದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲಾಗಿದೆ, ವಿವರ ಅನುಬಂಧ 'ಅ' ನಲ್ಲಿ ಲಗತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಇ) ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೋಪದಲ್ಲಿ ನೋಂದ ರೈತರಿಗೆ ಸಾಲವನ್ನು ಮನ್ನಾ ಮಾಡಲು ಚಾಲ್ತಿ ನಿಯಮಾ ವಳಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶ ವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬೆಳೆ ನಾಶವಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಬೆಳೆ ಇಳುವರಿಯನ್ನು ಆರಾಣಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆ ಸಾಲವನ್ನು (ಅಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನು) ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲವನ್ನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಲು ನಾಬಾರ್ಡ್ ನಿಯಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಇದರಿಂದಾಗಿ ರೈತ ಸದಸ್ಯರು ಹೊಸ ಬೆಳೆ ಸಾಲ ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ಅಡ್ಡಿಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ) ಭೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಾರ್ಯ ಕುರಿತಂತೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಸಾಲ ಒದಗಿಸಲು ಅವಕಾಶವಿದೆ.